

Väg till utveckling

Stärkta rättigheter – minskad fattigdom

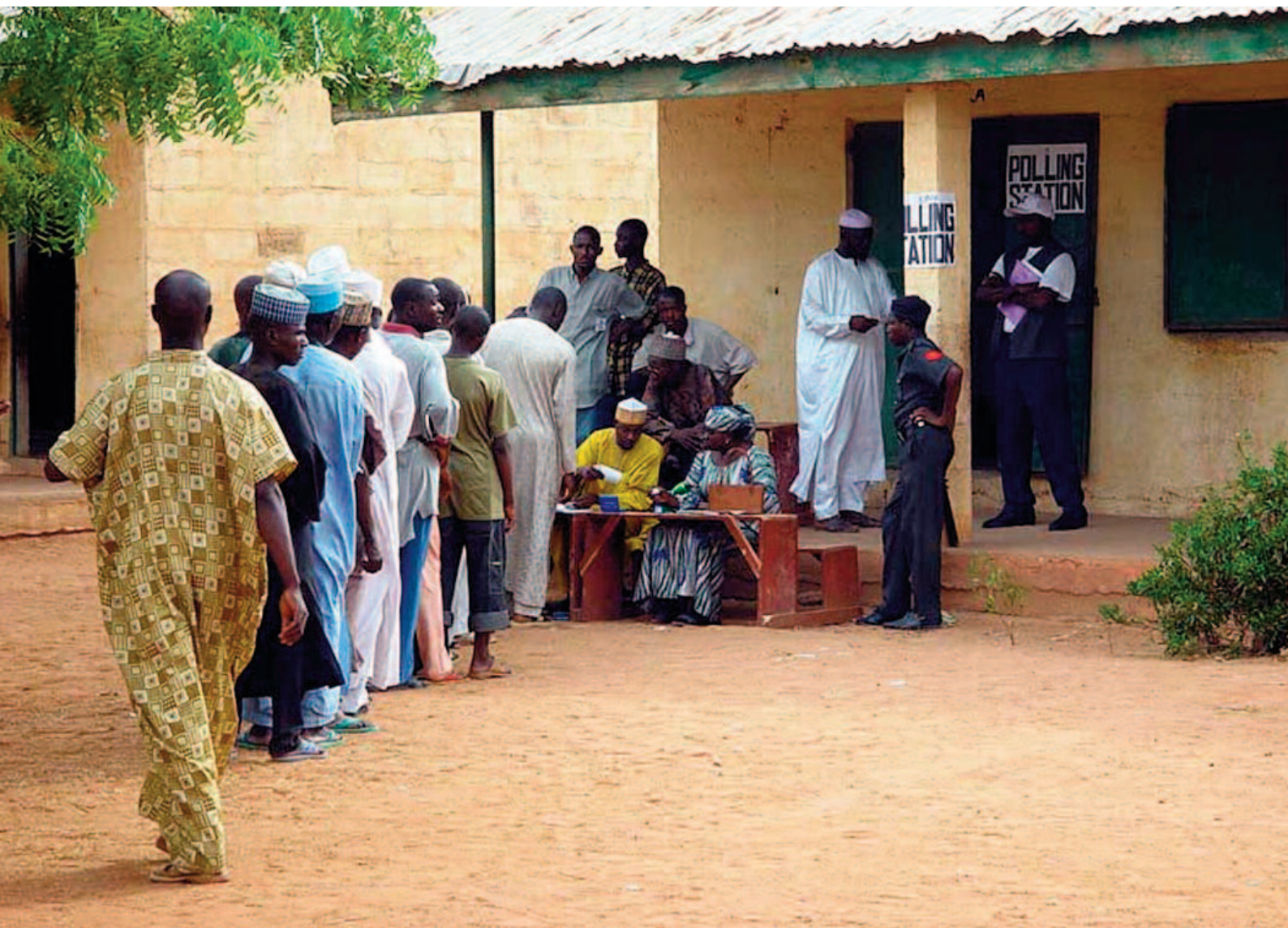

FOTO: EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Kristdemokraterna

Juli 2012

Innehållsförteckning

Förord	2
1. Inledning - varför bistånd?	3
1.1 Vår ideologiska utgångspunkt.....	3
1.2 Enprocentsmålet.....	3
1.3 Många får det bättre – men mycket återstår att göra.....	4
1.4 Rapportens fokus.....	4
2. Grundförutsättningar för ett lyckat bistånd	5
2.1 Samstämmighet för utveckling.....	5
2.2 Alla verktyg i verktygslådan.....	6
2.3 Kvalitativa resultat för hållbar utveckling.....	6
3. Kristdemokraternas prioriteringar och mål för utvecklingsarbetet	7
3.1 Demokrati och mänskliga rättigheter – för att upprätthålla människovärdet.....	7
Vapenexport och mänskliga rättigheter.....	7
Stöd till partianknutna organisationer (PAO-stödet).....	7
MR-minister.....	8
Jämställdhet.....	8
Religionsfrihet.....	8
Skydd av MR-försvare.....	9
3.2 Barn och unga – utveckling för framtiden.....	9
Barns rättigheter.....	9
Minskad barnadödlighet: åtgärder för överlevnad.....	10
Grundskoleutbildning för alla: kunskap för arbete, arbete för utveckling.....	10
3.3 Civilsamhället och privata aktörer – långsiktig utveckling byggd underifrån.....	10
Civilsamhällets kraft.....	10
Privata aktörers roll i utveckling.....	11
3.4 Tid för nytänkande – behovet av expertis och ökat risktagande.....	13
Resurspool med tematiska och geografiska experter.....	13
Medel för insatser med högre risk.....	13
Referenser	15

Förord

Solidaritetstanken är en del av den kristdemokratiska filosofin. Vår utgångspunkt för politiken bottenar i varje människas unika värde, och människovärdet begränsas inte av nationsgränser. Därför har biståndspolitiken varit viktig för partiet under alla år. Även i regeringsställning 1991-94 då Sverige drabbades av en svår ekonomisk kris värnade vi biståndet. Genom Alf Svensson, bistånds- och MR-minister, kunde Sverige för första gången komma upp i 1%-målet. Ett arbete som nu fortsätter genom vår medverkan i Alliansregeringen sedan 2006.

Du har i din hand en färsk rapport från Désirée Pethrus som är partiets utrikespolitiska talesperson och riksdagsledamot, och Alf Svensson, numera Europaparlamentariker. Rapporten har ännu inte behandlats i något beslutande organ inom partiet. Detta kommer att ske efter presentationen den 6 juli 2012.

Acko Ankarberg Johansson
Partisekreterare, Kristdemokraterna

1. Inledning - varför bistånd?

1.1 Vår ideologiska utgångspunkt

Kristdemokraternas drivkraft i biståndsfrågor är övertygelsen om vårt solidariska, gemensamma ansvar för varandra. Ett ansvar som inte stannar vid den egna nationens eller kontinentens gränser. Idén om att alla människor, vart de än bor, har samma värde och att vi alla har ett ansvar för varandra utgör en stark motivation till den solidaritet som är grundläggande i den kristdemokratiska ideologin.

Kristdemokraterna betonar vikten av ett bistånd med fokus på fattigdomsbekämpning. Det kräver ett mångfacetterat angreppssätt. Ytterst handlar det om att ge möjlighet att få leva ett människovärdigt liv. Det innebär att främja ekonomisk tillväxt och handel, social utjämning, ekonomisk och politisk självständighet, stöd att utveckla en fungerande nationell hälso- och sjukvård, hushållning med naturresurser och omsorg om miljön, jämställdhet mellan kvinnor och män, samt konfliktförebyggande åtgärder.

Med människovärdet som utgångspunkt är det omöjligt att blunda för klyftorna i världen. Vi måste tydligt främja mänskliga rättigheter och demokrati samtidigt som vi höjer de fattigas levnadsnivå. Det är inte enbart ett lands makroekonomiska utvecklings som skall räknas utan också den enskilde personens frihet.

En friare världshandel med rättvisare spelregler är en förutsättning för att klyftorna skall kunna minska. Här anser vi Kristdemokrater att det finns mer att göra. I en utvecklingsprocess med ökad handel och näringslivsutveckling kan ett långsiktigt bistånd och utvecklingsstöd spela en viktig roll i ett uppbyggnadsskede. Men det måste ske med hållbar utveckling för ögonen. Vi har fått en jord att förvalta, och vi tror att det går att ge alla värdiga levnadsvillkor om alla får del av samma grundläggande mänskliga rättigheter.

Genom att förse människor med redskapen att ta sig ur fattigdom ökar chanserna att skapa långsiktigt hållbar utveckling. Vi anser att det är mottagarna och inte givarna av biståndet som äger rätten till och makten över sin utveckling, vilket också har fastslagits på de internationella biståndskonferenserna i Accra, Paris och Busan där frågan om ägarskap återkommit.

1.2 Enprocentsmålet

Kristdemokraterna är stolta över Sveriges bistånd, som globalt håller hög nivå såväl i genomförande och effekt, som i finansiella termer. Att nivån för det svenska biståndet även fortsättningsvis skall vara en procent av bruttonationalinkomsten (BNI), som år 2011 motsvarade nästan 36,4 miljarder kronor,¹ är självklart. Sedan regeringsbildningen 2006 har Kristdemokraterna varit garanten för att den nivån upprätthålls.² Även den borgerliga

¹ Regeringen (2012), 'Utgiftsområde 7: Internationellt bistånd', i *Regeringens skrivelse 2011/12:101-Årsredovisning för staten 2011*, Stockholm, s. 81

² Sedan regeringsbildningen 2006 har regeringen varje år nästan uppnått eller nått över enprocentsmålet. 2007 var biståndet som procent av BNI 0,93 %, 2008 var det 0,98 %, 2009 1,12 %, 2010 0,97 % och 2011 1,02 %. Detta kan jämföras med mandatperioden 2002-2006, under vilken den socialdemokratiska regeringen endast år

regeringen 1991-1994 stod upp för enprocentsmålet, och nådde detta för första gången år 1994,³ trots den djupa ekonomiska kris som då alltjämt rådde i Sverige. Kristdemokrater vill även framöver fortsätta att vara garanten för enprocentsmålet.

1.3 Många får det bättre – men mycket återstår att göra

Utvecklingen i världen de senaste 30 åren har varit dramatisk men i många stycken positiv. Allt fler barn föds till drägliga förhållanden, allt fler barn får gå i skola, fler och fler får tillgång till vaccin och hungern har minskat. FN:s millenniemål om halverad världsfattigdom till år 2015 har redan med råge uppnåtts. 15 procent av världens befolkning räknas nu som fattiga, vilket är åtta procent bättre än målet som det internationella samfundet kom överens om. Mellan 1999 och 2009 ökade andelen barn i grundskolan i Afrika söder om Sahara med 18 procentenheter, och flera länder har nu nått eller närmar sig målet om grundskoleutbildning för alla pojkar och flickor.⁴

För oss Kristdemokrater duger det emellertid inte att enbart konstatera att det blivit bättre för människor i allmänhet. Där korrruption bekämpas, mänskliga rättigheter respekteras och demokrati främjas, där finns det förutsättningar för att skapa verkligt fungerande samhällen. För varje mun som mättas, för varje tonåring som tar examen, för varje kvinna som kommer in på arbetsmarknaden – är chanserna till utveckling större.

Allt för ofta har hjulspåren varit för djupa och förändringsviljan för liten, både hos givare och hos mottagare av biståndet. Detta har ibland gjort biståndet till ett mindre effektivt verktyg för fattigdomsbekämpning och utveckling än vad det kunnat vara. I takt med att världen utvecklas och förändras, behövs svar på nya utmaningar. I finanskrisens Europa, i den arabiska vårens kölvatten och med Kinas alltmer dominerande ekonomiska position upplever vi onekligen en värld i förändring.

För att lyfta människor ur fattigdom och skapa utveckling behövs ett modernt och flexibelt bistånd som kan anpassas till en föränderlig verklighet.

1.4 Rapportens fokus

Biståndet är mångfacetterat och vi kan inte i denna rapport med rättvisa ta med alla olika frågor som är viktiga i biståndsdebatten. I rapporten söker vi avgränsa oss till att försöka redovisa Kristdemokraternas syn på utvecklingssamarbetet, det vill säga stödet som bidrar till att människor kan lyfta sig ur fattigdom och ofrihet och få tillgång till och åtnjuta sina

2006 nådde målet. 2003 och 2004 nådde man endast upp till 0,79 respektive 0,78 %. Under de båda föregående mandatperioderna 1994-1998 och 1998-2002 nådde man endast år 1998 upp till 0,8 %.

För ytterligare information, se: Regeringen (2012), 'Utgiftsområde 7: Internationellt bistånd', i *Regeringens skrivelse 2011/12:101- Årsredovisning för staten 2011*, Stockholm, s. 81; samt Regeringen (2004),

'Utgiftsområde 7: Internationellt bistånd', i *Regeringens skrivelse 2003/04:101- Årsredovisning för staten 2003*, Stockholm, s. 145. Information också genom mejlkorrespondens med Enheten för offentlig ekonomi och mikrosimuleringar, Avdelningen för nationalräkenskaper på Statistiska centralbyrån, Örebro

³ Information genom mejlkorrespondens med *Enheten för offentlig ekonomi och mikrosimuleringar, Avdelningen för nationalräkenskaper* på Statistiska centralbyrån

⁴ Förenta Nationerna (FN) (2011), *The Millennium Development Goals Report 2011*, New York, s. 6

mänskliga rättigheter. Vi kommer här att fokusera på det bilaterala biståndet.⁵ Multilateralt bistånd - alltså stödet till internationella biståndsfördelare såsom FN:s olika organ som i dagsläget utgör omkring 55 procent av Sveriges avsatta biståndsmedel⁶ - har många fördelar, men det är genom vårt bilaterala stöd som vi kan garantera att Sveriges insatser utgår ifrån och uppfyller målen för biståndspolitik. Kristdemokraterna kommer i rapporten inte närmare att ta upp frågor som rör Sveriges humanitära stöd. Att Sverige skall fortsätta bidra till det humanitära stödet, som syftar främst till att avhjälpa akut nöd och rädda liv, ser vi som en absolut självklarhet.

Kristdemokraterna anser:

- Att det är ett moraliskt ansvar att stå upp för människovärdet och att fattigdomsbekämpning är prioriterat i biståndet
- Att biståndet måste ha ett brett angreppssätt
- Att den enskilde personens rättigheter måste prioriteras i biståndet
- Att biståndet måste moderniseras och göras mer flexibelt för att bättre möta vår tids utmaningar
- Att en procent av BNI även fortsättningsvis skall avsättas till svenskt utvecklingssamarbete

2. Grundförutsättningar för ett lyckat bistånd

För att det svenska biståndet skall kunna bli framgångsrikt krävs några grundläggande förutsättningar. Vi Kristdemokrater vill på alla områden driva politik som verkar för global utveckling. Vi är övertygade om att utvecklingssamarbetet bör inkludera former och aktörer bortom de traditionella, samt fokusera på kvalitativa resultat för långsiktig förändring.

2.1 Samstämmighet för utveckling

Den så kallade "samstämmighetspolitiken", som utgör den ena pelaren i den svenska Politiken för global utveckling, PGU, och som också är övergripande på EU-nivå, är oerhört viktig för att biståndsinsatserna skall kunna leda de fattigaste länderna framåt. Samstämmighetspolitiken innebär att samtliga politikområden, som exempelvis fiske-, jordbruks- och handelspolitiken, skall dra åt samma håll och verka till förmån för global utveckling.

Vi skall underlätta för fattiga länder att delta i den internationella ekonomin. Vi skall under inga förhållanden genom vår utrikes- eller migrationspolitik bidra till att människovärdet kränks. Export av vapen till diktaturer och frihandelsfientliga jordbrukstullar är exempel på politik som missgynnar utvecklingen i världen. Sveriges politik måste vara samstämd på alla områden för att gynna global utveckling.

⁶ Det vill säga 55 procent av de medel som utgör utgiftsposten '1.1 - Biståndsverksamhet' inom 'Utgiftsområde 7: Internationellt bistånd' i regeringens budget. För fördelningen av denna utgiftspost, se OpenAids översikt på <http://openaid.se/organizations>

Kristdemokraterna:

- Ser samstämmighetspolitiken inom PGU som central för ett lyckat bistånd

2.2 Alla verktyg i verktygslådan

Alla verktyg i utvecklingssamarbetets verktygslåda behövs för att skapa en så bred hållbar utveckling som möjligt. Olika problem i olika delar av världen kräver olika typer av lösningar.

Under senare tid har det generella budgetstödet (GBS) debatterats i Sverige, och även inom EU. Genom budgetstöd får mottagarlandet stort ansvar för sin egen utveckling, vilket kan bidra till att de demokratiska institutionerna i landet stärks. Budgetstöd kan fungera som en morot för mottagarregeringen att verkligen satsa på utveckling i landet - ju bättre man uppfyller sina åtaganden, desto större kan stödet bli ('more-for-more-principen'). På samma sätt kan budgetstödet snabbt minskas eller avbrytas om det visar sig att mottagarlandet inte fullföljer sina åtaganden ('less-for-less-principen'). Sverige har exempelvis dragit tillbaka budgetstödet till Rwanda, Somalia och Etiopien. Nu senast drogs det in till Mali, i kölvattnet av en statskupp i landet i mars 2012. Det är viktigt att Sverige som är en av världens största biståndsgivare är ett föredöme när det gäller krav på stater som får biståndsmedel.

Vi tror att budgetstödet och andra traditionella biståndsformer kommer att behövas även i framtiden. Kristdemokraterna är dock övertygade om att utveckling i första hand byggs underifrån, mellan människor, genom det civila samhället och privata aktörers insatser för fred, frihet och utveckling.

Kristdemokraterna vill:

- Att olika biståndsformer skall anpassas till den aktuella kontexten
- Att Sverige skall vara ett föredöme på området hållbart bistånd
- Att insatser för global utveckling till större utsträckning går genom det civila samhället och privata aktörer

2.3 Kvalitativa resultat för hållbar utveckling

I jakten på påtagliga och mätbara resultat märks i den svenska biståndsdebatten idag utspel som liknar reträtt till en gammalmodig, kvantitativ föreställning om utveckling. Kraven på mer detaljerad redovisning av biståndets resultat har skärpts. Det civila samhällets representanter har uttryckt en rad farhågor rörande ökad resultatfokus, farhågor som Kristdemokraterna tar på allvar.

Mätbarhet är ett relativt begrepp. Insatser som syftar till att tillgodose grundläggande och akuta behov har ett kortsiktigt tidsperspektiv vars resultat tämligen enkelt låter sig mätas. Andra insatser syftar till att, genom att påverka och förändra negativa beteenden, få till stånd långsiktiga, strukturella förändringar. Respekten för barns rättigheter är onekligen svårare att kvantitativt mäta än massvaccineringsars hälsofrämjande effekter. Att en majoritet av parlamentarikerna i Rwandas parlament är kvinnor, är i sig inte en indikator på att det råder jämställdhet på alla nivåer i landet, inte heller på om full demokrati råder i landet.

Resultatmätning får inte blandas ihop med resultaten i sig. När allt kommer omkring är det inte de kortsiktiga resultaten, utan biståndets förändrande kraft, som vi vill kunna redovisa. Detta även om sådana resultat inte alltid lätt låter sig presenteras i staplar eller grafer.

Kristdemokraterna:

- Slår vakt om det kvalitativa svenska biståndet för att förändra negativa beteenden och strukturer, trots att dess resultat inte alltid så lätt låter sig mätas i kvantitativa termer

3. Kristdemokraternas prioriteringar och mål för utvecklingssamarbetet

3.1 Demokrati och mänskliga rättigheter – för att upprätthålla människovärdet

Fattigdomen som bekämpas genom utvecklingssamarbetet är inte enbart av ekonomisk karaktär. Den manifesteras framför allt i brist på demokrati och tillgång till de mänskliga fri- och rättigheterna. För Kristdemokraterna skall alla människors lika värde alltid vara utgångspunkten. Människovärdet är okränkbart, det är universellt giltigt, och känner inga geografiska, kulturella eller religiösa gränser.

Kristdemokraterna har som utgångspunkt och målsättning att det svenska utvecklingssamarbetet skall främja demokrati och de mänskliga fri- och rättigheterna. Fattigdomsbekämpning utan förankring i mänskliga fri- och rättigheter blir aldrig långsiktigt rättvis eller hållbar. Med ökad tillgång till och respekt för de mänskliga fri- och rättigheterna minskar människors ekonomiska fattigdom. Det omvända sambandet, att ekonomiskt välstånd skulle föda frihet och demokrati, är inte givet. Inte heller kan säkerhetspolitisk stabilitet sägas garantera utvecklingen av en demokrati, vilket blivit tydligt i spåren av den arabiska våren. Vi Kristdemokrater anser därför att vi måste sätta demokrati och mänskliga rättigheter högst, över strategisk strävan efter stabilitet.

Vapenexport och mänskliga rättigheter

Att exportera vapen till diktaturer ligger inte i linje med samstämmighetspolitiken inom PGU. Kristdemokraterna kommer därför även fortsättningsvis att strida för att ett demokratikriterium reglerar svensk krigsmaterielexport, ett krav som funnits med i vårt principprogram sedan 2001. Kristdemokraterna kommer att driva den linjen i det utredningsarbete som nyligen initierades av regeringen.

Stöd till partianknutna organisationer (PAO-stödet)

Demokrati är mer än bara ett politiskt system. Pluralism allena garanterar inte att de mänskliga fri- och rättigheterna existerar. Därmed blir vår inställning till resultat för demokratibiståndet en annan än den ofta rådande. Parlament och politiska partier behöver stöd för att kunna axla ansvaret för demokratiutveckling, i synnerhet i länder på väg in i ett demokratiskt system. Kristdemokraterna vill värna det specialinriktade demokratibiståndet,

inte minst via så kallade partianknutna organisationer (PAO) som ofta har ett unikt nätverk och djupt samarbete med demokratikämpar även i de svåraste miljöer. I synnerhet vill vi att medel avsätts till stöd för insatser som främjar jämställdhet och unga politiker liksom till insatser för skydd av MR-försvare.

MR-minister

För att säkerställa att de mänskliga fri- och rättigheterna prioriteras högt inom svensk politik, förespråkar Kristdemokraterna en svensk ministerpost med särskilt ansvar för mänskliga rättigheter. Idag finns en minister i regeringen som har delansvar för frågor som rör mänskliga rättigheter. Vi menar att Sverige bör ha en hög profil när det gäller mänskliga rättigheter, framförallt i internationella sammanhang.

Jämställdhet

I de fattiga länderna bär ofta kvinnorna huvudansvaret för familjen, och därmed de tyngsta bördorna. Med tanke på ansvaret för familj och barn krävs att kvinnors situation prioriteras i utvecklingsarbetet. Ojämlighet mellan könen strider mot vår syn på människovärdet och hindrar hållbar utveckling. När kvinnor exkluderas från eller är underrepresenterade inom skolsystemet eller på arbetsmarknaden minskar förutsättningarna för att skapa det ekonomiska välstånd som krävs för att lyfta människor ur fattigdom och skapa utveckling. Uppskattningar från USA: s motsvarighet till Sida, USAID, gör gällande att om tio procent fler flickor gick i skolan skulle världens samlade bruttonationalprodukt (BNP) öka med i genomsnitt tre procent.⁷ Kristdemokraterna förordar att svenska biståndsmedel i än större utsträckning går till jämställdhetsfrämjande insatser.

I länder som genomgår eller genomgått krig och katastrofer är kvinnor särskilt utsatta. Kristdemokraterna fordrar att FN:s resolution 1325 om kvinnors roll i väpnade konflikter med kraft aktualiseras för att se till att kvinnor får inflytande i fredsarbete och det planeringsarbete som görs efter ett fredsavtal. Kraftfulla åtgärder krävs också för att förhindra den stora omfattningen av sexuella övergrepp som pågår i olika konflikter runtom i världen.

Religionsfrihet

Den personliga trosuppfattningen och kulturella tillhörigheten utgör en trygg grund i människors liv. Att utsättas för förföljelse eller drivas på flykt på grund av sin religiösa eller kulturella tillhörighet är en mycket grov kränkning av de fundamentala mänskliga rättigheterna. Trots detta förföljs och mördas människor med annan trosuppfattning än majoriteten i länder världen över. Alltfler grupper med terrorstämpel angriper idag kristna världen över. Detta måste tas på allvar för att inte religionskonflikter ytterligare skall eskalera. Religionsfrihet är en av de nödvändiga förutsättningarna för att kunna bygga fungerande demokratier och lyckas i kampen mot fattigdomen.

⁷ Anförande av Michelle Bachelet, ordförande för Förenta nationernas enhet för jämställdhet och stärkandet av kvinnors rättigheter (UN-Women), på FN: s generalförsamlings debatt 'Interactive Thematic Debate on the Rule of Law and Global Challenges' den 11 april 2011 i New York. För hela talet, se: <http://www.unwomen.org/2011/04/rule-of-law-and-development-remarks-by-ms-michelle-bachelet-at-the-general-assembly/>

Uppskattningsvis 70 procent⁸ av världens befolkning lever i länder där staten eller andra aktörer i samhället kraftigt eller mycket kraftigt begränsar medborgarnas rätt till religions och övertygelsefrihet. Detta är något som kraftigt måste motverkas, på alla nivåer. Kristdemokraterna arbetar för att svenskt bistånd utformas till skydd för religionsfrihet. För att motverka kulturellt eller religiöst förtryck behövs större kunskap och kontextuell förståelse bland svensk Sida- och ambassadpersonal runtom i världen. Kristdemokraterna kommer att verka för att ytterligare medel ur den svenska biståndsbudgeten avsätts för insatser på detta område.

Skydd av MR-försvare

De stora insatserna för konkret förändring i människors liv och vardag görs av människor som vågar bryta mönster och stå upp för frihet och rättvisa där förtryck råder. MR-försvare och demokratikämpare lever i många länder under hot eller otrygghet till följd av sitt engagemang. Det är vår moraliska plikt att göra allt vi kan för att skydda och stötta dessa hjältar. Sverige skulle kunna göra ytterligare punktsatser till stöd för enskilda MR-försvare, och i internationella sammanhang lyfta olika personer och stå upp för deras rätt.

Kristdemokraterna vill:

- Att utvecklingsbiståndet skall ha främjandet av de mänskliga fri- och rättigheterna som både utgångspunkt och mål
- Införa ett demokratikriterium för svensk krigsmaterielexport
- Öka stödet till Partianknutna organisationer, det så kallade PAO-stödet
- Inrätta en minister för mänskliga rättigheter med fokus på internationell samverkan
- Se att ytterligare medel avsätts till demokrati- och MR-insatser avsedda att främja jämställdhet, religionsfrihet och skydd av MR-försvare

3.2 Barn och unga – utveckling för framtiden

Barns rättigheter

De värderingar som Kristdemokraterna företräder handlar om att skapa framtidstro och möjlighet att förverkliga sina drömmar. Utan förhoppningar inför framtiden förlorar vi människor drivkraften att göra gott. Ur hopplöshet föds konflikt.

Kristdemokraterna fordrar att samtliga biståndsinsatser, riktade till barn och unga, skall grundas på FN:s barnkonvention. Barnens rättigheter får aldrig nedprioriteras utan skall vara en central utgångspunkt för alla biståndsinsatser.

Barns rättigheter är fortfarande en kontroversiell och nonchalerad fråga i många länder. Att länder skall införa lagar mot barnaga är en fråga som Sverige drivit länge och som bör prioriteras. För att barn och unga i fattiga länder skall kunna möta framtiden med tillförsikt, krävs att FN:s millenniemål om minskad barnadödlighet och grundskoleutbildning uppnås.

⁸ The Pew Forum on Religion and Public Life (2009), *Global Restrictions on Religion*, Washington, D.C., tillgängling på <http://www.pewforum.org/Government/Global-Restrictions-on-Religion.aspx>

Minskad barnadödlighet: åtgärder för överlevnad

Barnadödligheten har minskat från 12,4 miljoner 1990 till 8,1 miljoner 2009. Detta innebär att 12 000 färre barn dör varje dag.⁹ Fattigdom gör dock alltför ofta att mediciner eller vaccinering mot tämligen enkelt botbara sjukdomar inte är att tänka på för många människor. Och överföring av HIV/AIDS och andra allvarliga åkommor från mamma till foster leder till att många barn fortfarande dör alltför unga. Kristdemokraterna kommer därför även efter det formella målet 2015 att arbeta för att FN:s millenniemål om minskad barnadödlighet, liksom de relaterade målen om förbättrad mödrahälsa och minskad HIV/AIDS-spridning, uppnås.

Grundskoleutbildning för alla: kunskap för arbete, arbete för utveckling

Utbildning är ett av de viktigaste redskapen för att komma ur fattigdom och för att nå utveckling. Därför är fortsatt arbete ytterligt angeläget för att FN:s millenniemål om grundskoleutbildning för pojkar och flickor uppnås. I en rad länder har målet redan uppnåtts eller nästan uppnåtts, men mycket återstår att göra innan alla världens barn till fullo kan nyttja sin rätt till utbildning.¹⁰ Ju fler barn som ges möjlighet att studera, ju mer kvalitativ deras utbildning är, ju högre studier man ägnar sig åt – desto bättre är förutsättningarna för utveckling.

Rätt kunskap ger barn och unga de analytiska verktyg som krävs för att förstå, värdera och nyttja sina rättigheter.

Kristdemokraterna vill:

- Prioritera biståndsinsatser riktade till barn och unga då dessa är en grundförutsättning för rättvis och hållbar utveckling
- Att barns rättigheter i biståndet utgår från FN:s barnkonvention
- Öka ansträngningarna för att uppnå FN:s millenniemål om minskad barnadödlighet och universell tillgång till grundskoleutbildning

3.3 Civilsamhället och privata aktörer – långsiktig utveckling byggd underifrån

Begreppet utvecklingssamarbete har ofta framställts som synonymt med traditionellt bistånd, för Sveriges del insatser som finansieras via biståndsbudgeten och Sida. Kristdemokraterna ser fattigdomsbekämpning och utveckling som någonting vida mer, och är övertygade om att framgångsrikt samarbete för utveckling i första hand sker människor emellan. Vi vill därför belysa och främja de insatser för utveckling som utförs vid sidan om det statliga biståndet. Utveckling handlar om relationer, och viktiga aktörer för utveckling i fattiga länder är det civila samhällets organisationer, samfund, stiftelser, enskilda personer och företag.

Civilsamhällets kraft

Vi människor mår gott av att göra gott, och många människor engagerar sig ideellt för utvecklingen i fattiga länder. Kristdemokraterna vill uppmuntra och ytterligare stärka det

⁹ Förenta Nationerna (FN) (2011), *The Millennium Development Goals Report 2011*, New York, s. 6

¹⁰ Förenta Nationerna (FN) (2011), *The Millennium Development Goals Report 2011*, New York, s. 6

civila samhällets arbete. I det civila samhället kan utveckling byggas på lokal nivå, underifrån, genom nära relationer mellan de människor som utvecklingen skall komma till gagn. En lokalt förankrad och driven utveckling borgar för hållbarhet.

Det civila samhällets aktörer är centrala i demokrati- och utvecklingsarbetet. Genom sin existens är de försvarare, bärare och förvaltare av demokratiska grundprinciper och mänskliga fri- och rättigheter. Genom sin lokala förankring och i sin roll som granskare och uppföljare av biståndet har civilsamhället goda möjligheter att bekämpa ett av de största hoten mot hållbar utveckling: korruptionen.

Antikorrptionsråd

För att minska förekomsten av korruption inom biståndet, vill Kristdemokraterna inrätta ett antikorrptionsråd där Sveriges regering tillsammans med myndigheter, revisorer och, framför allt, organisationer i det civila samhället kan utbyta erfarenheter och råd kring hur aktörerna kan arbeta preventivt mot korruption och agera när korruption uppstår och samtidigt sprida idéer och lärdomar i utvecklingsländerna.

Alla myndigheter och biståndsaktörer bör ha standardiserade rutiner för att ta emot tips från allmänheten både i Sverige och i utvecklingsländerna. Det måste finnas tydliga rutiner för att så kallade "whistleblowers" – som uppmärksammar media, rättsväsendet och allmänheten på felaktigheter och korruption – blir hörda och får skydd. På så sätt kan små steg tas mot en kultur där korruption kriminaliseras och bestraffas.

Kristdemokraterna vill:

- Främja utveckling byggd underifrån genom det civila samhällets aktörer
- Inrätta ett antikorrptionsråd med det civila samhället som central aktör, där erfarenheter kan utbytas för att underlätta att korruption uppdagas och motverkas
- Se till att myndigheter och biståndsaktörer har rutiner för hur man hanterar "whistleblowers"

Privata aktörers roll i utveckling

Aktörer inom det traditionella biståndet har mycket att lära av entreprenörer och företagare, både i Sverige och i mottagarländerna. Privata aktörer har mycket att lära av traditionella biståndsaktörer när det gäller att finna fungerande metoder för fattigdomsbekämpning. Den privata sektorns insatser för utveckling bör uppmuntras. Alltför länge har det rått vattentäta skott mellan det statliga biståndet och den privata sektorns engagemang för utveckling i världen. I linje med samstämmighetspelaren bidrar den privata sektorn till global utveckling genom handel, investeringar, jobb och skatt till fattiga länder.

Ge Swedfund och Sida ökade möjligheter att arbeta med näringslivet

Både Swedfund och Sida har i uppdrag att med biståndsmedel utveckla näringslivet i olika länder. Swedfund, som ägs av staten, erbjuder riskkapital, kompetens och etableringsstöd för investeringar i tillväxtmarknader och skall bland annat kunna möjliggöra för företag att etablera sig på osäkra marknader.

Sida har sedan 2004 en policy för privatsektorsutveckling och regeringen har beslutat om en policy för tillväxt samt en strategi för forskning och innovation i biståndet. Det arbete som pågår, *Business for Development*, bör utvecklas och integreras i utvecklingssamarbetet med respektive land och på så vis ges ytterligare resurser framöver.

Båda dessa aktörer har ett viktigt uppdrag. De bör också ställa tydliga krav på det sociala ansvaret hos de företag de samarbetar med.

Ökat socialt ansvarstagande för utveckling

Företag har liksom privatpersoner ett ansvar för att se till så att de gör gott på rätt sätt. Allt fler företag har under senare år utvecklat strategier för att minimera risken att bidra till väpnade konflikter och fattigdom. Många inför så kallade CSR-strategier (Corporate Social Responsibility), baserade på internationella ramverk såsom OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Detta för att visa på vilket sätt man aktivt bidrar inom miljö, arbetsrätt och social utveckling i ett land. Många är på detta sätt goda förebilder.

Vi Kristdemokrater ser en stor potential för privata aktörer att mer direkt och aktivt bidra till fattigdomsbekämpning, konfliktprevention och hållbar utveckling. Det kan röra sig om filantropiska initiativ och donationer till existerande utvecklingsprojekt, eller privata aktörers egna projekt för utveckling, såsom mikrolån.¹¹ Genom att exempelvis medvetet välja att till största delen anställa inhemsk personal, och ge de anställda konkurrenskraftiga löner, kan företag på ett mycket handfast sätt bidra till att skapa utveckling.

Fler och fler företag har insett hur viktigt det är att värna och vårda människorna och miljön i den kontext de verkar i för att företaget skall utvecklas. Kristdemokraterna anser att det nu är hög tid att i än större utsträckning samverka för gemensamma insatser, där näringslivets ämneskompetens kan flerfaldiga resultaten av en formell biståndsinsats, eller där det traditionella biståndets erfarenheter kan hjälpa företag att förbättra sina effekter för utvecklingen i fattiga länder. Vi vill bygga vidare på möjligheterna för så kallade Public-Private Partnerships (PPPs), där gemensamma ansträngningar kan ge positiv verkningskraft.

Kapitalflykt

De företag som investerar i ett fattigt land har ett stort ansvar, bland annat genom de skatteintäkter man bidrar med. Beräkningar visar att för varje biståndskrona som går till utvecklingsländer, går cirka tio kronor i omvänd riktning.¹² Detta är inte hållbart. Kristdemokraterna stödjer därför det initiativ som nu finns på EU-nivå om att företag skall rapportera vinster och skatter i de länder där de verkar. Ett liknande förslag antogs i USA i juli 2010.

Kristdemokraterna vill:

- Uppmuntra till ett ansvarsfullt företagande för utveckling i fattiga länder
- Ge Swedfund och Sida ökade möjligheter att arbeta med näringslivet

¹¹ Mikrolån måste konstrueras rätt så att låntagarna inte lånar mer än de klarar av och skuldsätts. För kritik av mikrolånen, se bland annat SVT: s 'Uppdrag granskings' diskussion om mikrolånen som skuldfälla på: http://www.svt.se/2.151554/1.2329694/mikrolanen_har_blivit_en_skuldfalla_for_fattiga

¹² European Network on Debt and Development (2011), *Exposing the lost billions, How financial transparency by multinationals on a country by country basis can aid development*, Eurodad: Brussels, s. 10-16

- Öka trycket på att fler företag antar CSR-strategier för hållbar utveckling, och efterlever internationella regelverk på området
- Se ett fördjupat och förenklat samarbete mellan det traditionella biståndet och den privata sektorn
- Att Sverige skall verka för att minska kapitalflykt och ökat regelverk på området

3.4 Tid för nytänkande – behovet av expertis och ökat risktagande

Lyckat utvecklingssamarbete kräver långsiktigt planeringsutrymme. Långsiktiga resultat kan sällan mätas på fem år eller mindre, oavsett vad de formella rapporteringskraven säger. Planeringsutrymmet måste vidgas, och vi är övertygade om att en resurspool med tematiska och geografiska experter och en särskild pott för biståndsinsatser med högre risk är reformer som skulle ge det svenska biståndet en än större effekt såväl i genomförande som verkan.

Resurspool med tematiska och geografiska experter

Bedömningen av såväl behov som lösning måste ske så nära mottagarna för biståndet som möjligt. Det är inte rimligt att förvänta att personalen på UD eller Sidas avdelningar på diplomatiska beskickningar skall kunna ha den tematiska och geografiska sakkunskap som krävs för att förstå och finna hållbara lösningar på *alla* komplexa utvecklingsproblem.

För att få en mer underbyggd analys av behov och metod för lyckat utvecklingssamarbete anser Kristdemokraterna därför att en resurspool med ämnesexperter från både Sverige och mottagarländerna bör byggas upp. Denna pool kan bestå av yrkeskunniga och forskare, representanter från civilsamhället och den privata sektorn, som bistår myndigheter, företag och civilsamhällets aktörer med råd, analys och operativ assistans i specifika biståndsinsatser.

Redan idag finns ett liknande initiativ i Rådet för näringsliv och utveckling (NU-rådet), som består av representanter på hög nivå från det svenska näringslivet, berörda departement och relevanta myndigheter. Den resurspool som Kristdemokraterna vill upprätta skulle dock skilja sig från NU-rådet, både vad gäller uppbyggnad och funktion. Det civila samhällets organisationer skulle jämte näringslivet vara resurspoolens grundbult. Och medan NU-rådet fyller en rådgivande, strategisk funktion, är vår avsikt med en resurspool att ställa poolens experter till operativt förfogande inom ramen för framtida och/eller pågående biståndsprojekt på plats i samarbetsländerna.

Kristdemokraterna vill:

- Upprätta en resurspool bestående av tematiska och geografiska experter från både Sverige och mottagarländerna

Medel för insatser med högre risk

Det kan hävdas att det vore oansvarigt att låta offentliga medel gå till insatser med osäkra eller svårigen mätbara resultat. Vi Kristdemokrater menar istället att det är oansvarigt att låta biståndsmedel gå till insatser med ett sämre och mindre betydelsefullt resultat, enbart för att det är enkelt kvantifierbart.

För att nå verklig och betydelsefull förändring måste vi tänka längre och satsa större. Vi är övertygade om att det krävs djärvare insatser från omvärlden för att påverka invanda, negativa mönster och nå långsiktig förändring i fattiga länder. Kristdemokraterna vill att Sverige skall satsa mer på innovationer och ta en ledande roll för att utveckla nya former för biståndet. Det innebär att medel ur biståndsbudgeten behöver avsättas för insatser med högre risk, där effekten inte alltid låter sig mätas på kort sikt. Insatser som finansieras med hjälp av denna pott bör utvärderas kontinuerligt för att möjliggöra att nya framgångsrecept kommer hela biståndet till del.

Kristdemokraterna vill:

- Avsätta särskilda medel ur biståndsbudgeten för att finansiera utvecklingsinsatser med högre risk

Désirée Pethrus (KD)

Riksdagsledamot och biståndspolitisk talesperson

Alf Svensson (KD)

Europaparlamentariker

Stockholm/Bryssel juli 2012

Referenser

Anförande av Michelle Bachelet, ordförande för Förenta nationernas enhet för jämställdhet och stärkandet av kvinnors rättigheter (UN-Women), på FN: s generalförsamlings debatt 'Interactive Thematic Debate on the Rule of Law and Global Challenges' den 11 april 2011 i New York, <http://www.unwomen.org/2011/04/rule-of-law-and-development-remarks-by-ms-michelle-bachelet-at-the-general-assembly/>

Enheten för offentlig ekonomi och mikrosimuleringar, Avdelningen för nationalräkenskaper på Statistiska centralbyrån, Örebro

European Network on Debt and Development (2011), *Exposing the lost billions, How financial transparency by multinationals on a country by country basis can aid development*, Eurodad: Bryssel

Förenta Nationerna (FN) (2011), *The Millenium Development Goals Report 2011*, New York

Openaid, <http://openaid.se/organizations>

Regeringen (2012), 'Utgiftsområde 7: Internationellt bistånd', i *Regeringens skrivelse 2011/12:101- Årsredovisning för staten 2011*, Stockholm

Regeringen (2004), 'Utgiftsområde 7: Internationellt bistånd', i *Regeringens skrivelse 2003/04:101- Årsredovisning för staten 2003*, Stockholm

SVT: s Uppdrag granskning, http://www.svt.se/2.151554/1.2329694/mikrolanen_har_blivit_en_skuldfalla_for_fattiga

The Pew Forum on Religion and Public Life (2009), *Global Restrictions on Religion*, Washington, D.C., tillgängling på <http://www.pewforum.org/Government/Global-Restrictions-on-Religion.aspx>

Kristdemokraterna

Box 2373, 103 18 Stockholm
Telefon 08-723 25 00 Telefax 08-723 25 10
www.kristdemokraterna.se
info@kristdemokraterna.se